

Seminár o ťažkých kovoch

V Slovenskej republike sa už uskutočnilo niekoľko seminárov zameraných na regionálny manažment životného prostredia. Jedným z nich bolo aj trojdenné podujatie **Environmentálny manažment na zníženie kontaminácie potravného reťazca ťažkými kovmi na Strednom Spiši**, ktoré sa uskutočnilo 12.-14. mája v Slovenskom raji na Čingove. Program financovala Agentúra USA pre medzinárodný rozvoj (USAID) prostredníctvom Projektu environmentálneho vzdelávania pre strednú a východnú Európu Environmental Training Project (ETP).

Program ETP je reakciou na environmentálnu krízu v strednej a východnej Európe. Poskytuje školenia, kurzy a semináre pre pracovníkov štátnej správy, samosprávy, mimovládnych environmentálnych organizácií, malých a stredných podnikov, ale aj a univerzít. ETP riadi konzorcium, sústredené na Univerzite v Minnesote v USA. Tam sa posudzujú predložené návrhy a najvhodnejším sa pridelia finančné prostriedky.

Organizačné centrum ÚV SZOPK v Košiciach v spolupráci s Vysokou školou poľnohospodárskou v Nitre - jej detašovaným pracoviskom v Košiciach a SZOPK v Spišskej Novej Vsi vypracovali a predložili konzorciu návrh na výcvikový program aktivistov, smerujúci v konečnom dôsledku k zníženiu kontaminácie ťažkými kovmi na Strednom Spiši. Návrh autorov Ing. M. Murína, doc. Ing. O. Hronca, CSc. a F. Divoka v Minnesote zabodoval a konzorcium prideliť prostriedky na jeho realizovanie.

Cieľom kurzu bolo vyškoliť stredoškóľákov a vysokoškóľákov z okolia Krompách a Rudňan na aktivistov, ktorí budú šíriť informácie o skutočnom stave životného prostredia a prelomia myslenie ľudí žijúcich v tomto regióne. Sleduje sa tým aj zníženie životné-

ho rizika, ktoré spôsobujú ťažké kovy.

Oblasť Stredného Spiša má podľa hodnotenia Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) najhoršiu kvalitu životného prostredia v SR preto, lebo v dôsledku priemyselnej činnosti sa v pôdach (aj v rastlinách) kumulujú vysoké množstvá ortuti, medi, olova, zinku a arzenu. Dosahujú hodnoty, ktoré sú pre ľudské zdravie nebezpečné.

Šestnásťčlenný kolektív prednášateľov a cvičiteľov pripravil toto podujatie veľmi zodpovedne. Malo vysokú úroveň a vyvolalo nevšedný záujem u tridsiatky mladých ľudí, študentov

VŠP z Košíc, poslucháčov kňazského seminára zo Spišskej Kapituly, gymnazistov z Krompách, študentiek Pedagogickej školy z Levoče, učiteľov a aktívnych členov SZOPK z okolia. Účastníci dostali veľa zaujímavých a konkrétnych údajov o Strednom Spiši, o tom, čo v tomto regióne škodí ľuďom i zvieratám, ale hlavne učili sa tieto poznatky využívať, obhajovať. Osvojili si praktické techniky komunikovania i prácu v tíme a niektoré spôsoby finančného manažmentu.

Organizátori veria, že mladí ľudia - frekventanti kurzu pomôžu prelomiť pasivitu miestneho obyvateľstva v tejto oblasti, čo ich privedie aj k lepšiemu životnému štýlu.

Ondrej Hronec

Stromy v uliciach miest

1. stretnutie sadovníkov Slovenska a ustanovujúce valné zhromaždenie Spoločnosti pre záhradnú a krajinársku tvorbu sa uskutočnilo 26. mája 1994 na pôde VŠP v Nitre. Súčasťou tohto stretnutia bol aj odborný **seminár, zameraný na problematiku drevín v uliciach miest**, kde odzneli najnovšie poznatky z oblasti výskumu a praxe. Garantom podujatia bol doc. Ing. Pavol Vreštiak, CSc., z Katedry agrometeorológie a záhradníctva VŠP. Účastníci seminára si vypočuli 10 referátov, venovaných problematike limitujúcich a stresových faktorov výsadby drevín v sídle, sortimentu drevín, vhodných pre špecifické podmienky uličných priestorov, najrozšírenejším živočíšnym škodcom, chorobám drevín a pod. Pozornosť sa venovala aj využitiu poznatkov z menejznámych vedných oblastí, ako sú aleopatia rastlín a dendrochronológia.

Najfrekventovanejšou témou bola problematika limitujúcich a stresových faktorov. Výsadbu stromov v uliciach limitujú predovšetkým **podmienky urbánnej štruktúry**. Stromoradia sú tu súčasťou ochranného pásma komunikácií, koreňovým systémom zasahujú do ochranných pásiem inžinierskych sietí. Ich plánovanie a výsadba sú teda obmedzené množstvom technických noriem a predpisov. Na druhej strane, zákony a predpisy týkajúce sa ochrany vegetácie v sídlach, sú príliš všeobecné a nedodržiavajú sa (Ing. Zdenka Rešovská).

Medzi **stresové faktory**, ako napr. znečistenie ovzdušia, pôdy, zmenené klimatické pomery v sídlach, môžeme zaradiť aj širokú škálu chorôb a škodcov. Tieto sa stávajú nebezpečnými najmä pre dreviny prvotne oslabené inými stresovými faktormi. Negatívnym pôsobením komplexu faktorov urbán-